

2010 р., № 10, № 44, 2006, ст. 2938 / стор. 52, стаття 506, код акту 49570/2010.

5. Досвід участі громадськості у заходах щодо запобігання корупційній злочинності в Україні. URL: <http://oaji.net/articles/2017/3229-1490772601.pdf>.

6. Розвиток механізмів залучення громадськості до заходів протидії корупції в Україні. Аналітична записка. URL: <http://www.niss.gov.ua/articles/266/>.

7. Корнієнко О.О. Правовий статус та гарантії діяльності громадськості як суб'єкта запобігання корупції. URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2017/7/84.pdf>.

Легін Андрій Валерійович,

аспірант кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права Національної академії внутрішніх справ

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ЗАКОНОДАВЧОГО ТА НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ДЕТЕКТИВІВ НАЦІОНАЛЬНОГО АНТИКОРУПЦІЙНОГО БЮРО УКРАЇНИ

На виконання рекомендацій міжнародних організацій та норм міжнародних документів після Революції Гідності 2014 року в Україні було розпочато системну реформу для подолання широкомасштабної корупції, в межах якої було прийнято низку законопроектів антикорупційного спрямування та створено нові органи для боротьби з цим явищем.

Зокрема, було створено Національне антикорупційне бюро України – державний правоохоронний орган, на який покладається попередження, виявлення, припинення, розслідування та розкриття корупційних правопорушень, зарахованих до його підслідності, а також запобігання вчиненню нових. Завданням Національного антикорупційного бюро України відповідно до профільного закону є протидія кримінальним корупційним правопорушенням, які вчинені вищими посадовими особами, уповноваженими на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, та є загрозою національній безпеці.

Національному бюро та його працівникам для виконання покладених на них обов'язків відповідно до п. 3 ч. 1 ст. 17 Закону України «Про Національне антикорупційне бюро України» надається право витребувати за рішенням керівника структурного підрозділу Національного бюро та одержувати в установленому законом порядку у вказаному в запиті вигляді та формі від інших правоохоронних та державних органів, органів місцевого самоврядування інформацію, необхідну для виконання обов'язків Національного бюро, у тому числі відомості про майно, доходи, видатки, фінансові зобов'язання осіб, які

ними декларуються у встановленому законом порядку, відомості про використання коштів Державного бюджету України, розпорядження державним або комунальним майном [1].

Очевидно, що вказана норма не виглядає ідеальною, оскільки перелік суб'єктів, які зобов'язані виконувати вказане рішення, є досить обмеженим і, наприклад, не враховує юридичних осіб, у тому числі з державною часткою власності у статутному фонді. З урахуванням складів злочинів, що підслідні Національному бюро, викладена в такій формі норма значно обмежує можливості органу досудового розслідування. Відповідно, для нормальної реалізації вказаного права необхідно розширити перелік суб'єктів, яким може бути адресований запит, доповнивши його як мінімум юридичними особами.

П. 5 ч. 1 ст. 17 Закону України «Про Національне антикорупційне бюро України» дає право на підставі погодженого з прокурором рішення Директора Національного бюро або його заступника отримувати від банків, депозитарних, фінансових та інших установ, підприємств та організацій незалежно від форми власності інформацію про операції, рахунки, вклади, правочини фізичних та юридичних осіб, яка необхідна для виконання обов'язків Національного бюро. Отримання від банків інформації, яка містить банківську таємницю, здійснюється в порядку та обсязі, визначених Законом України «Про банки і банківську діяльність» з урахуванням положень цього Закону... [1]

Водночас п. 3 ч. 1 ст. 62 Закону України «Про банки і банківську діяльність» передбачено, що інформація щодо юридичних та фізичних осіб, яка містить банківську таємницю, розкривається банками органам прокуратури України, Служби безпеки України, Державному бюро розслідувань, Національній поліції, Національному антикорупційному бюро України, Антимонопольному комітету України – на їхню письмову вимогу стосовно операцій за рахунками конкретної юридичної особи або фізичної особи – суб'єкта підприємницької діяльності за конкретний проміжок часу [2].

Враховуючи, що детективам Національного бюро підслідні корупційні злочини, вчинені вищими посадовими особами, уповноваженими на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, є очевидним, що зазначену норму Закону необхідно доповнити можливістю отримання відомостей стосовно операцій за рахунками фізичних осіб.

П. 7 ч. 1 ст. 17 Закону України «Про Національне антикорупційне бюро України» передбачено, що Національному бюро та його працівникам для виконання покладених на них обов'язків дається право залучати на добровільній основі, у тому числі на договірних засадах, кваліфікованих спеціалістів та експертів, у тому числі іноземців, з будь-яких установ, організацій, контрольних і фінансових органів для забезпечення виконання повноважень Національного бюро [1].

Водночас Законом України «Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного

процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів» від 03.10.2017, ч. 1 ст. 7 Закону України «Про судову експертизу», викладеного у новій редакції, «судово-експертну діяльність у кримінальному провадженні здійснюють державні спеціалізовані установи, а в інших випадках – також судові експерти, які не є працівниками зазначених установ, та інші фахівці (експерти) з відповідних галузей знань у порядку та на умовах, визначених цим Законом» [3].

Таким чином, вказана норма фактично унеможливила призначення експертиз для міжнародних та недержавних експертних установ, що очевидно негативно впливатиме на розкриття та розслідування злочинів, підслідних Національному бюро, оскільки наразі експерти державних установ не захищені від незаконного впливу з боку вищих посадових осіб держави.

П. 17 ч. 1 ст. 17 Закону України «Про Національне антикорупційне бюро України» передбачено, що Національному бюро дається право здійснювати правове співробітництво із компетентними органами іноземних держав, міжнародними організаціями з питань проведення оперативно-розшукової діяльності, досудового розслідування на підставі законів та міжнародних договорів України [1].

Ч. 1 ст. 545 КПК України передбачено, що Генеральна прокуратура України звертається із запитами про міжнародну правову допомогу у кримінальному провадженні під час досудового розслідування та розглядає відповідні запити іноземних компетентних органів, крім досудового розслідування кримінальних правопорушень, зарахованих до підслідності Національного антикорупційного бюро України, яке у таких випадках здійснює функції центрального органу України [4].

Проте до Законів України «Про ратифікацію Конвенції Ради Європи про відмивання, пошук, арешт та конфіскацію доходів, одержаних злочинним шляхом, та про фінансування тероризму» та «Про ратифікацію Конвенції Організації Об'єднаних Націй проти корупції» досі не внесено зміни, якими до переліку центральних органів України щодо міжнародної правової допомоги у кримінальних провадженнях було б зараховано Національне антикорупційне бюро України.

Крім того, відповідно до ч. 2 ст. 18 Закону України «Про Національне агентство з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів», Національне агентство здійснює міжнародне співробітництво за запитом відповідного органу іноземної держави або компетентних органів, визначених законодавством України (Генеральна прокуратура України або Міністерство юстиції України) [5], що суперечить наведеному вище положенню КПК України, яким Національне бюро також визначено центральним органом України.

Таким чином, існує низка очевидних проблемних моментів та прогалин в законодавстві, які вимагають негайного вирішення з боку законодавця, оскільки не дають змоги реалізовувати повною мірою всі інструменти, надані Національному антикорупційному бюро України для виконання покладених на нього обов'язків.

Список використаних джерел

1. Про Національне антикорупційне бюро України. Редакція від 28.08.2018 № 1698-VII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1698-18>.
2. Про банки і банківську діяльність. Редакція від 01.10.2018 № 2121-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>.
3. Про судову експертизу. Редакція від 20.01.2018 № 4038-XII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12>.
4. Кримінальний процесуальний кодекс України. Редакція від 10.11.2018 № 4651-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>.
5. Про Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів. Редакція від 28.08.2018 № 772-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/772-19>.

Лов'як Світлана Сергіївна,

здобувач кафедри цивільного права і процесу
Національної академії внутрішніх справ

ОСОБЛИВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ УПОВНОВАЖЕНОГО ПІДРОЗДІЛУ (ОСОБИ) З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ КОРУПЦІЇ ОРГАНУ З ПЕРЕВІРКИ ФАКТІВ ПОДАННЯ СУБ'ЄКТАМИ ДЕКЛАРУВАННЯ ДЕКЛАРАЦІЙ ВІДПОВІДНО ДО ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ»

Обов'язок подачі декларацій відповідними суб'єктами передбачено статтею 45 Закону України «Про запобігання корупції», а саме відповідно до частини 1 статті 45 Закону України «Про запобігання корупції» особи, зазначені у пункті 1, підпунктах «а» і «в» пункту 2, пункті 5 частини першої статті 3 цього Закону, зобов'язані щорічно до 1 квітня подавати, шляхом заповнення на офіційному веб-сайті Національного агентства з питань запобігання корупції (далі – НАЗК), декларацію особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування за минулий рік за формою, що визначається Національним агентством [2].

Також особи, зазначені у пункті 1, підпунктах «а» і «в» пункту 2, пункті 5 частини першої статті 3 цього Закону, які припиняють діяльність, пов'язану з виконанням функцій держави або місцевого